

da je došlo do neopravdane ili nepravilne upotrebe sredstava prinude predlaže direktoru policije „preduzimanje zakonom utvrđenih mera“ (čl. 25, st. 2 i 3).

Od Srbije se u procesu pridruživanja Evropskoj uniji očekuje da će u potpunosti ispuniti preporuke koje je CPT dao nakon svoje posete u 2011. godini. U tom izveštaju preporučeno je da medicinska dokumentacija koja se nalazi u predmetima koji se odnose na policijsko zadržavanje i upotrebu sredstava prinude od strane policije mora da sadrži detaljan opis svih okolnosti pod kojima su povrede nastale, objektivan nalaz lekara o poreklu uočenih povreda kao i izjavu lica nad kojim je sila upotrebljena. Na taj način će se postupak kontrole opravdanosti upotrebe sredstava prinude lakše sprovoditi i slučajevi prekomerne, ili možda čak nezakonite upotrebe sredstava prinude lakše otkrivati i sankcionisati.

U zavodima za izvršenje krivičnih sankcija primenjuju se četiri pravilnika o kućnom redu: Pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnih zavoda i okružnih zatvora (Sl. glasnik RS, 72/10), Pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnog zavoda za maloletnike (Sl. glasnik RS, 71/06), Pravilnik o kućnom redu vaspitno-popravnog doma (Sl. glasnik RS, 71/06) i Pravilnik o kućnom redu za primenu mere pritvora (Sl. glasnik RS, 35/99). Svaki od ovih pravilnika sadrži odredbe u vezi s podnošenjem pritužbi i žalbi zbog povreda prava lica lišenih slobode.

Kontrola rada državnih organa ovlašćenih da primenjuju silu vrši se i putem rešavanja pritužbi. Pritužbe u vezi s postupanjem policije prilikom upotrebe sredstava prinude mogu se podneti na osnovu i u skladu sa Zakonom o policiji (čl. 180) i Pravilnikom o postupku rešavanja pritužbi, dok se pritužbe u vezi s upotrebom mera prinude od strane službe obezbeđenja u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija podnose u skladu sa ZIKS (čl. 114 i 114a), odnosno odgovarajućim pravilnikom o kućnom redu.¹⁴⁹ Pritužbe zbog zlostavljanja od strane policije i obezbeđenja u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija mogu se podneti i Zaštitniku građana (čl. 25–31 Zakona o Zaštitniku građana), ali je ovaj vid zaštite prava supsidijarne prirode, tako da građani pritužbe mogu podneti samo ako su prethodno pokušali da zaštite svoja prava „u odgovarajućem pravnom postupku“ (čl. 25, st. 3). Izuzetno, Zaštitnik građana može pokrenuti postupak po pritužbi i pre nego što su „iscrpljena sva pravna sredstva“.

Prema Zakonu o policiji, „svako ima pravo da Ministarstvu podnese pritužbu protiv policijskog službenika ako smatra da su mu nezakonitom ili nepravilnom radnjom policijskog službenika povređena prava ili slobode“ (čl. 180, st. 1). Pritužba se podnosi „policiji ili Ministarstvu“ i prvo je mora razmotriti rukovodilac organizacione jedinice u kojoj je zaposlen policijski službenik na koga se pritužba odnosi ili policijski službenik koga je on za to ovlastio. Ukoliko podnosilac pritužbe i rukovodilac koji je pritužbu razmatrao ne usaglasе „stavove“ o pritužbi, ili ako se podnosilac pritužbe ne odazove na razgovor, kao i u slučajevima kad iz pritužbe proizlazi sumnja o učinjenom krivičnom delu za koje se goni po službenoj dužnosti, celokupni spisi predmeta se ustupaju tročlanoj komisiji, koja vodi dalji postupak rešavanja po žalbi. Tročlana komisija za rešavanje pritužbi postoji u Ministarstvu i u svakoj područnoj policijskoj upravi. Jednog člana svake komisije iz reda policijskih službenika imenuje ministar, jednog člana, predstavnika Sektora unutrašnje kontrole, imenuje načelnik Sektora unutrašnje kontrole, dok „predstavnika javnosti“

imenuje ministar policije, na predlog lokalne samouprave (u područnim policijskim upravama), odnosno „organizacija stručne javnosti i nevladinih organizacija“ (u se-dištu Ministarstva). Sednice komisija su javne, na njih se pozivaju i pritužilac i prituženik, koji mogu imati pravnu pomoć o svom